

"Inkarnacija", Koncert za trubu, trombon i simfonijski orkestar

Remenar, Dora

Master's thesis / Diplomski rad

2018

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Music Academy / Sveučilište u Zagrebu, Muzička akademija**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:116:183387>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-09-12**

Repository / Repozitorij:

[Academy of Music University of Zagreb Digital Repository - DRMA](#)

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU MUZIČKA AKADEMIJA

I. ODSJEK

DORA REMENAR

„INKARNACIJA“,

KONCERT ZA TRUBU, TROMBON I
SIMFONIJSKI ORKESTAR

DIPLOMSKI RAD

ZAGREB, 2018.

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU MUZIČKA AKADEMIJA

I. ODSJEK

„INKARNACIJA“,
KONCERT ZA TRUBU, TROMBON I
SIMFONIJSKI ORKESTAR

DIPLOMSKI RAD

Mentor: red. prof. art. Frano Parać

Student: Dora Remenar

Ak. god. 2017./2018.

ZAGREB, 2018.

DIPLOMSKI RAD ODOBRILO MENTOR

red. prof. art. Frano Parać

Potpis

U Zagrebu, 14.9.2018.

Diplomski rad obranjen:

POVJERENSTVO:

OPASKA:

PAPIRNATA KOPIJA RADA DOSTAVLJENA JE ZA POHRANU KNJIŽNICI MUZIČKE
AKADEMIJE

ZAHVALE

„ Najveću zahvalu dugujem dragom profesoru Davorinu Kempfu, koji je vidio u meni talent, nadobudnost i strast prema kompoziciji, pod čijim sam okriljem napravila svoje prve skladbe na studiju i postepeno otkrivala svijet stvaranja i kreacije. Bila mi je čast biti dio njegove klase prekrasne četiri godine.

Veliko hvala profesoru Frani Paraću što je prihvatio biti mojim mentorom na zadnjoj godini studija. Hvala na velikom strpljenju, podršci, na svim konstruktivnim kritikama i ustrajnom vodstvu prilikom pisanja mog koncerta.

Hvala profesoru Dušanu Bavdeku što je pristao prihvatiti me u svoju klasu kao studenta ERASMUS programa, na svom znanju koje mi je prenio i na svoj podršci koju mi je pružio za vrijeme mog boravka u Ljubljani.

Hvala Muzičkoj akademiji i svim profesorima koji su mi predavali za vrijeme studija Kompozicije. Iskreno sam zahvalna na svom znanju kojim su me obogatili i na vremenu koje su u mene uložili tokom ovih pet godina.

Hvala svim kolegama s Muzičke akademije na podršci, savjetima, na prijateljstvu, smijehu, na uspješnim koncertima i na svim drugim lijepim trenucima tokom zajedničkog studiranja. Hvala na pruženoj pomoći i na svim kolegijalnim kritikama u svrhu nastajanja ovog koncerta.,,

SADRŽAJ

1. UVOD	1
2. GLAZBENI JEZIK I ORKESTRACIJA	2
2.1. „ROĐENJE DUŠE“.....	3
2.2. „DOLAZAK NA ZEMLJU“.....	4
2.3. „POVRATAK U ASTRALNI SVIJET“.....	5
2.4. „REINKARNACIJA“.....	6
3. ZAKLJUČAK	8
4. PRILOZI	9

1. UVOD

Inkarnacija, odnosno reinkarnacija pojam je koji intrigira ljude širom svijeta od najranijeg doba ljudskog postojanja. Reinkarnacijom se smatra ponovno utjelovljenje ljudske duše u drugom tijelu u drugom vremenu nakon iskustva fizičke smrti. Čak su neke religije poput hinduizma i budizma u svojim vjerovanjima ubrojile reinkarnaciju kao temelj svojih učenja. Sam pojam po prvi se put u povijesti spominje u Upanišadama, starim indijskim religijskim i naučnim spisima. Također, upravo je i meni ova nevjerojatna pojava u religijskoj nauci postala izuzetno inspirativna za pisanje kompozicije koja bi postala nadahnuta upravo reinkarnacijom i krugu života, koji predstavlja sve prošle i sadašnje fizičke manifestacije. Pojam koji se također spominje u vidu reinkarnacije jest karma. Ona predstavlja načelo uzročnosti i posljedica, gdje je upravo ključno ljudsko djelovanje i namjera koji poslije utječu na manifestiranje sljedećeg života. Drugim riječima, karma iz prethodnog života ostaje na neki način „zabilježena“ u genetskom kodu duše, odnosno nefizičkog te se prenosi u obliku energije u sljedeći život. Prema toj, ako se mogu tako izraziti, religioznoj filozofiji, ljudska duša ima velike i teške životne izazove ukoliko je u prošlosti, odnosno prošlom životu nakupila negativne karme kroz, u moralnom smislu, neispravno djelovanje prema drugim pojedincima i okolini. Da bi se iskupila i izbrisala negativnu karmu iz svog energetskog koda, duša mora sama proživjeti nepravde i izazove koje je kroz vlastito djelovanje priuštila drugima u prijašnjim životima. Kada sva nakupljena karma bude odrađena, duša postiže nirvanu, oslobođenje od kruga neprestanih života i smrti te se više ne mora ponovno reinkarnirati.

Kada sam odlučila da reinkarnacija bude moja tema za pisanje kompozicije, uzela sam upravo otprije spomenuti „krug života“ kao predložak za formiranje stavaka, i to od samog nastanka duše u univerzumu, preko njenog manifestiranja na Zemlji u obliku ljudskog života, fizičkog umiranja i povratka duše u astralni svijet do ponovnog reinkarniranja u novom zemaljskom životu. I tada je rođena ideja da će iz svega toga nastati upravo koncert za trubu i trombon. Ova dva instrumenta igraju značajnu ulogu u kreaciji dojma života i smrti duše, njezinog astralnog putovanja i ponovnog utjelovljenja. Upravo u narednom poglavlju objasniti ću značaj izbora solističkih instrumenata za ovakvu temu te njihovu „oprečnost“ u tematskom i zvukovnom smislu. Koncert se sastoji od ukupno četiri stavka. Prvi stavak, pod nazivom „Introdukcija: Rođenje duše“ predstavlja svojevrsni uvod u koncert i muzičku sliku rođenja duše u astralu, njezin razvoj i put do manifestacije u ljudskom svijetu. Drugi stavak, „Dolazak na Zemlju“ i po naslovu već sam otkriva što se u njemu događa. Dočarava nemirnost, uspone i padove unutar ljudskog života i svu životnu radost koju duša osjeća bivajući u ljudskom tijelu i osjećajući ljudske emocije. „Povratak u astralni svijet“ naslov je trećeg stavka, koji se bavi tematikom umiranja i povratka duše svome Izvoru. Upravo u ovom stavku najviše dolazi do izražaja moja osobna subjektivnost u doživljaju ovog dijela ciklusa života, upravo zbog dodavanja nekih elemenata koji nisu spominjani u Upanišadama tijekom procesa povratka duše. Upravo zato mi je treći stavak najdraži stavak ovog koncerta, jer tu sam unijela najviše svoje individualnosti. Četvrti stavak „Reinkarnacija“ predstavlja glavninu cijelog koncerta i u

njemu su sadržani elementi sva prethodna tri stavka. Četvrti stavak je sve ono što je temelj reinkarnacije. Upravo zato su u njemu i pomiješani toliki elementi iz prethodnih muzičkih ideja koncerta.

2. GLAZBENI JEZIK I ORKESTRACIJA

U vidu objašnjenja glazbenog jezika ovog djela važno je napomenuti da su primarni ciljevi u muzičkom smislu bili arhaični prizvuci kroz dočaravanje ugođaja prošlih zbivanja, prisjećanja, dozivanja karme i sličnog. Valjalo se na neki način prilagoditi „sredstvima“ za postizanje specifične atmosfere. Stoga sam se odlučila za upotrebu starih načina, ponajviše lidijskog i miksolidijskog modusa za dočaravanje arhaičnosti, ali ipak se većinom osjeti polje proširene tonalitetnosti kroz sve stavke koncerta. Uvelike je prisutno korištenje cjelostepene ljestvice, i to isključivo u vidu melodijskih spuštanja. Politalitetnost, nizanje paralelnih povećanih kvintakorda i općenito, paralelnih trozvuka u uzlaznom i silaznom nizu također su jedna od karakteristika.

Uz solistički tretiranu trubu i trombon prisutan je i simfonijski orkestar i to u sastavu: 3 flaute (treća duplira piccolo), dvije oboe, engleski rog, dva klarineta in B, bas klarinet, dva fagota, kontrafagot, četiri horne in F, tri trube in C, dva tenor trombona, bas trombon, tuba, klavir, dvije harfe, i gudači. Od udaraljki su prisutni: čelesta, ksilofon, marimba, vibrafon, glockenspiel, crotales, timpani, bas bubanj, bič, tamburin, činele, triangl i tam-tam. Razlog iz kojeg sam izabrala upravo trubu i trombon za svoje soliste je taj da što oba instrumenta imaju, sjajan metalni zvuk koji je vrlo dobro dočarao svu veličanstvenost duhovnog i fizičkog svijeta, a upravo je tonska oprečnost ovih dvaju instrumenata bila ključna karika za dočaravanje jinga i janga, života i smrti, dva osnovna elementa. Truba je predstavnik života, vitalnosti, sreće i razigranosti, a trombon predstavlja smrtnost, opraštanje, nemir. Ispreplitanje elemenata života i smrti je ključni element ovog koncerta, koji, u združenim komponentama, čine ćelije melodijskih zbivanja u prostoru i vremenu.

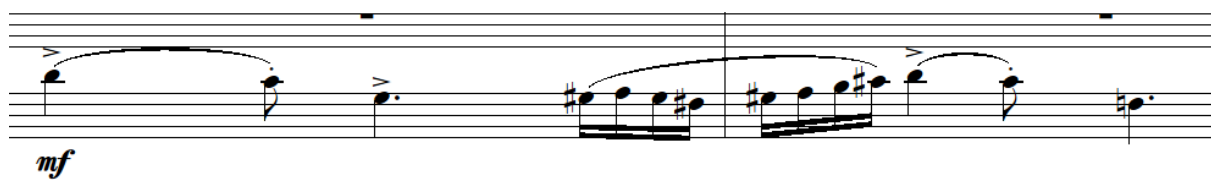
2.1. Rođenje duše

Prvi stavak koncerta tip je svojevrsnog uvoda u koncert. Stavak započinje karakterističnom čistom kvartom u gudačima te sitnim pasažama u puhačima.

Dok će motiv s kvartom tokom prvog stavka, ali i cijelog koncerta ostati nepromijenjen, pasaže će se razvijati u više smjerova, one su važan gradbeni materijal prvog i četvrtog stavka. Prvih dvadeset taktova prvog stavka uvod su u prvi solistički nastup trube. Truba iznosi svoju temu uz povremenu melodijsku intervenciju gudača te klavira. Prvi zvukovi trube ujedno su prvi tragovi duše koja se rađa unutar Izvora. Završetak trubinih sola popraćen je pasažnim dijelom u drvenim puhačima i gudačima. Uz prvi zvuk horna čuje se prvi upad solo trombona, koji se izmjenjuje u dijalogu s trubom. Zatim dolazi do postupne gradacije i dijela u kojem trombon vodi glavnu riječ, iznoseći svoj solo. Taj dio predstavlja trenutak u kojem duša dobiva svoju formu i odvajaju se od Izvora, poprima svoj konačni oblik. Cijela muzička situacija se smiruje postepenim melodijskim silaskom u vidu cjelostepenog pomaka koji se javlja u gudačima, solistima trubi i trombonu i klaviru, koji ih prati u arpeggiranim nonama. Dolazi do drastične promjene tempa. Trube se kreću u paralelnim trozvucima, na njih se nadovezuju flauta i klarineti, tvoreći polifoni silazni pomak i ujedno završetak muzičke situacije. Slijedi solo dviju harfi, jedini takav solo u cijelom koncertu. Uz njih čujemo fragmente nadolazeće teme koja se kasnije javlja, a sada je u violončelu. Tonalitetni centar postaje F-dur, ali se očituju i privremeni prebjezi u d-mol. Na pomolu je nova gradacija, koja bude razriješena na frigijskoj kadenci d-mola. Truba i trombon u međusobnom dijalogu vode prema kodi u 138. taktu. Sada se pasažni motiv u produljenom obliku javlja kroz sve divizirane dionice gudača, tvoreći tepih nad kojim truba i trombon iznose augmentirane fragmente prve teme koju je donijela truba na samom početku stavka. Završetak stavka je u tonalitetnom centru C-dura, uz dodanu sniženu sekstu u prvoj trubi koja se ne rješava, nego se stapa s tišinom uz ostatak orkestra.

2.2. Dolazak na Zemlju

Brzi stavak koncerta dočarava trenutak u kojem je duša došla na Zemlju, rodila se u tijelu ljudskog bića i sada se vodi svojim strastima i osjećajima koje iskušava na svome zemaljskom putovanju kroz život. Divi se svemu što je okružuje, uči, upija novostečena znanja. Na početku stavka je prisutan ostinato u gudačima uz početak teme solo trombona.

Kasnije se ostinato prelijeva u ostatak orkestra te bude prekinut naglim upadom solo trube. Solo trombon i truba su sada u međusobnom „razgovoru“ i igraju se izmjenom durske i molske terce. Važno je za napomenuti da je ovo jedini stavak u kojem u prvom dijelu stavka trombon ne predstavlja oprečnost trubi nego oslikava ugođaje zajedno s njom. Prvi solo trube u drugom stavku javlja se uz *col legno* u gudačima i vodi do gradacije u devetnaestom taktu.

A musical score for solo trombone and strings. The top staff is for the solo trombone, showing a melodic line with various dynamics including *mf*, *f*, and *mf*. The bottom staff is for the strings, marked *col legno battuto* and *mf*, showing a rhythmic pattern of eighth notes. The key signature has one sharp (F#).

Nakon kratkog intermezza s razbacanim fragmentima u puhačima, u kojem klavir ima dominantnu ulogu, slijedi prijelaz ka novom melodijskom odsjeku i promjeni ugođaja, koji je iscjepkan umetnutim taktom u nepravilnoj mjeri. Tonalitetni centar je u početku je Fis-dur. Ovaj odsjek predstavlja ljudsku ljubav koju sada duša po prvi puta proživljava.

A musical score for the beginning of the 'tema ljubavi' section. It features a melodic line on a five-line staff. The music begins with a dynamic marking of *mf*. The melody consists of several phrases, some with slurs and accents, and includes a triplet of eighth notes. The key signature has one sharp (F#).

Ponovno se sve stapa s ostinatom koji se nakon dinamičkog rasta naglo prekida i počinje solo kadenca trube na basovom tonu e. U taktu broj 104 još se jednom javlja fragment ljubavne

teme u solo trubi, koji za njom ponavljaju gudači. Slijedi solo dio trombona, gdje se njegov ugođaj mijenja od svjetline ka mraku. Usporedno s tom situacijom, izmjenjuje se naizmjenično repetirani ton e u klaviru u dubokoj lagi te u timpanima, bas klarinetu i trombonima. Repetitive u gudačima pretvaraju se u triolski impuls i dolazi do ponovne muzičke gradacije. Uz dva takta prijelaza dolazimo u završni dio stavka, gdje su truba i trombon u duetu popraćeni puhačima i gudačima, gdje se javlja ostinato koji je bio prisutan i na početku, no ovog puta on se postepeno uvodi, počevši s najdubljim gudačima, kontrabasima i violončelima, pa preko viola i drugih violina sve do prvih violina. Repetirani tonovi raspršuju se po cijelom stavku, dinamička napetost raste i završava naglim prekidom uz uzlaznu pasažu piccolo flaute.

2.3. Povratak u astralni svijet

Ovaj stavak je izuzetno prozračan i nježan. Nakon bure koju su u njoj izazvali događaji u zemaljskom svijetu, na početku ovog stavka duša shvaća da je njezin život završio i da u svom izvornom obliku putuje prema astralnom svijetu, iz kojeg će se ponovo vratiti Izvoru. Uz jednostavne polifone petlje u flautama i gudače u visokoj lagi postepeno uplovljava solo truba, čiji nastup biva odsječen kratkim fragmentima u drvenim puhačima. Zvuci trube predstavljaju zadnje trenutke duše u ljudskom biću. Sa zvukom gonga i tam-tama, ona se priprema na odlazak u vječnost. Karakterističan zvuk koju tu daju glockenspiel i crotales u duetu, tvoreći zajedničko homofono kretanje, trebao bi asociirati na zvijezde na noćnom nebu.

Prema njima putuje duša, dok se penje u nebo. Solo trombon koji sada nastupa, u tonalitetu a-mola, predstavlja umiranje, odlazak i oproštaj sa svime zemaljskim. Po prvi puta u koncertu javlja se čelesta. Ona ovdje služi isključivo kao boja u ovom tmurnom i pomalo tužnom ugođaju. Trombonu se pridružuje truba i donosi također motiv umiranja, dok je duboki gudači naizmjenično imitiraju. Dolazi do reminiscencije u kojoj trombon po posljednji put svira fragmente svoje teme. Sve utihne, dok gudači donose koralnu temu, pisanu u dorskom modusu na tonu a. To je tema duše koja se stapa s Izvorom.

Koralna tema, u trenutku kada se po prvi puta javlja, nije u potpunosti harmonizirana. Prvo je unisono donose prve violine i viole, uz ležeći ton a prisutan u drugim violinama. Melodija se zatim harmonizira i prelazi u solo trubu i trombon u obliku kanona, sada u dorskom modusu na tonu d, dok gudači leže na kvarti d-a. Daljnji razvoj nastavljaju truba i trombon, uz harmonijsku podršku rogova i trombona. Gudači po posljednji put u taktu broj 71 donose koralnu temu, ovaj put na tonu e, u potpunosti harmoniziranu paralelnim trozvucima, čime je postignut bogat, arhaičan prizvuk. Stavak se dovodi kraju, na ležećim tonovima violončela ostali gudači se miču postepeno u paralelnim kvintakordima, sekstakordima i kvartsekstakordima, postepeno bivajući sve tišima. Jedan po jedan, uranjaju u ležeći ton a, na kojem ostaju sve do završetka ovog stavka. Klarinet, pa onda iza njega flauta, donose posljednje fragmente koralu u augmentiranom obliku. Tempo je sve sporiji, tonovi u flauti su sve duži. Stavak završava na kvinti a u a-e u gudačima i flauti.

2.4. Reinkarnacija

Posljednji stavak ovog koncerta započinje dramatično u forte dinamici, s motivima kromatskih pasaža koji su bili prisutni i na početku prvog stavka. Nakon dinamičkog smirenja solo truba i solo trombon pleću međusobni dijalog, koji završava u melodijsko-ritamskoj gradaciji i zastoju na koroni, čime se pojačava sama napetost koja je prisutna od početka ovog stavka. Dolazi do Ponovno dolazi do melodijskog spuštanja, koje vodi do reminiscencije koralu iz trećeg stavka. Dok je u trećem stavku koral predstavljao stapanje duše s Izvorom, ovdje njegovo ponovno javljanje znači posljednje opraštanje s duhovnim svijetom da bi ponovo došlo do reinkarnacije i utjelovljenja u fizičkom tijelu. Koral prvi puta donosi solo truba uz ležeći basov ton a solo trombona, a na njih se koral ponavlja, no ovoga puta od strane solo violončela, a harfa i gudači tvore harmonijski tepih. To je ujedno i najemotivniji dio u cijeloj kompoziciji. Situacija kulminira diviziranjem gudača, koji sada donose bogato harmonizirane augmentirane elemente iz koralu, a javljaju se u gornjoj dionici svake pojedine skupine gudača. Uz njih se također javljaju i fagoti i klarineti, koji dupliraju gudače.

The image shows a musical score for a brass section, consisting of six staves. The top two staves are for Trumpets (div. a 4), the middle two for Trombones (div. a 2), and the bottom two for Horns (div. a 2). The score is in 4/4 time and begins with a piano (*p*) dynamic. The music features complex rhythmic patterns, including sixteenth and thirty-second notes, and rests. A 'unite' marking appears in the fifth measure of the bottom two staves. The score concludes with a final chord and a fermata.

Koralna tema prelazi u rogove, nakon čega se tvori most koji vodi prema finalu stavka. Solo truba i trombon tvore zaključak posljednjim i dolazi do ogromne kulminacije koja vodi prema kraju samog koncerta. Kromatske pasaže, triole i fragmenti korala ovdje su upakirani u jednu cjelinu. Koncert završava tonalitetnim centrom a-cis-e, a sam se akord sve skupa ponovi tri puta do kraja, a prisutan je cijeli tutti orkestar.

3. ZAKLJUČAK

Stavci su međusobno povezani razvojem motiva i razradom pojedinih muzičkih segmenata kroz naslov i tematiku koncerta. Ideja je bila muzički dočarati krug života kroz život i umiranje, na čijem putu pojedinac shvaća smisao karme i svoje vlastite odgovornosti prema drugim bićima oko sebe. Ono što se učini, bit će vraćeno, a na koji način, ovisi o tome kakva je namjera stajala iza učinjenog. Za kraj, mislim da je zakon karme najbolje prikazati upravo ovim riječima, citatom iz popularnog hollywoodskog filma Gladijator: „Ono što činimo za života, odjekuje u vječnosti.“

4. PRILOZI

Notni materijal: partitura skladbe

Popis elektroničkih priloga: CD/ ROM nosač zvuka